

Izhaja vsak četrtek
in velja s poštnino vred
in v Mariboru s pošilja-
njem na dom
za celo leto 3 gld. — kr.
„ pol leta 1 „ 60 „
„ četrť leta — „ 80 „
Naročnina se pošilja
opravništvu v dijaškem
semenišču (Knaben-
seminar.)
Deležniki tisk. društva
dobivajo list brez po-
sebne naročnine.

Slovenski GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Posamesne liste
prodaja knjigar Novak
na velikem trgu
po 5 kr. — Rokopis.
se ne vračajo, nepla-
čani listi se ne spre-
jemajo.

Za oznanila se plačuje
od navadne vrstice, če
se natisne enkrat 8 kr.
dvakrat . . . 12 „
trikrat . . . 16 „

Potres v Zagrebu.

Neizmerna nesreča zadela je naše sosede in po krvi in rodu nam brate Hrvate. Prelepo njihovo glavno mesto, prijazni Zagreb, je porušeno. Skoro ni hiše v njem, ki bi ne bila poškodovana. Več ljudij je ubitih, mnogo ranjenih. Škoda na imetji pa še ocenjena ni. Gotovo znaša milijone goldinarjev. Marsikateri znanstvene in umeteljne reči pa so za vselej uničene. Dne 9. nov. t. l. ob 1/2 8. uri je nebo ožoltelo, da je nekega generala sinko djal: „oče, tako je bilo v Sodomi in Gomori, preden je ogenj iz nebes padal“. In res, kmalu potem strese zemljo od Trsta do Požuna, od Celovca do Sarajeva, najhujše pa v Zagrebu. Tukaj se je zemlja majala dobrih 30 sekund, med groznim butanjem in podzemeljskim gromenjem. Ljudje so bežali, kakor so bili, vsi na ulice in trge kričajoč in misleč, da je sodni dan. Grozni strah je spreletaval vse, to pa tem bolj, ker se je potres ponavljal. V torek 9. nov. je se zemlja zazibala 6krat, v sredo 2krat, v četrtek 3krat, v petek 6krat, v soboto 13. nov. 1krat in 16. nov. 5krat, sploh 23krat. Ljudje so strahu koprnili. Kar je moglo, to je pobegnolo v vinograde in pristave. Nekateri so znoreli.

Škoda je res neizmerna. Največ trpele so cerkve in sploh večja poslopja. Prekrasno stolno cerkvo je na večih mestih porušilo, v presbiterij se je obok vdrl in zdrobil veliki altar, nadškofovski prestol, korarske sedeže. Cerkvo sv. Katarine podirajo, ona sv. Marka je razdrena, jednako tudi frančiškanska; nadškofovska palača je tako v razvalinah, da so se kardinal in nadškof izselili v hišico svojega vrtnarja. V palači pa tudi sploh po vseh hišah je vse polomljeno in poškodovano. Kar ni bilo trdno pribito in privezано, palo je ob tla in se razbilo. Grozno poškodovano je vseučilišče, narodni muzej, kemiški laboratorij, poslopje glavnega poveljništva, hrvatska hranilnica, fabrika za tobak, semenišče, šole, ženska kaznilnica, blaznica v Stenjicah. Semenišče, vseučilišče in vse šole so zaprte, trgovina stoji, zvonovi ne

pojejo, ure ne bijejo, sv. meše se ne služijo. Vse je pobito in klaverno, kakor na veliki petek. Da ljudstvo zbegano nekoliko potolažijo in k zaupanju v Boga naklonijo, ostali so vsi dostojanstveniki z banom in kardinalom vred v Zagrebu. Slednji so v soboto 13. nov. ob 10. uri dopoldne na Jelačičevem trgu pod milim nebom, ker so cerkve vse porušene ali vsaj nevarne, služili slovesno sv. mešo. Stregla sta jim 2 škofa in mnogo duhovnikov. Nobeno oko ni ostalo suho pri tem prizoru. Pa tudi drugače se skrbi za nesrečno mesto in njegove prebivalce. Svitli cesar so darovali 10.000 gold. Ban grof Pejačević sme 50.000 fl. državnega denarja porabiti nesrečnikom v podporo, ki večidel še pod milim nebom prenočujejo, ker se ne upajo v razpokane in razdevane hiše. Za red in varnost skrbijo vojaki. Mnogo pionirjev pa tudi precej delavcev je od raznih krajev došlo v Zagreb na pomoč. Sreča velika, da še sneg in zima ne pritiskata!

Kot vzrok tolikim potresom navajajo, da si išče morda kaka podzemeljska topla voda odduška. Morda se pokažejo pri Zagrebu nove toplice. Uže zdaj imajo Hrvatje na svojej zemlji vse polno toplic: Krapino, Varaždinske toplice, Stubico itd. Tudi je slišati, da so nastali novi vrelci. Na vhodnej strani vasi Resnik pri Sesvetih, 2 uri od Zagreba, je zemlja do 2 in 3 čevlje na široko poknila in meče iz sebe blato in vodo, ki po žveplu smrdi. Jednake votline odprle so se tudi v Trsteniku, pri mostu črez Ivanjko in v Velikej gorici. Dal Bog, da bi izredno velika nesreča z njegovo pomočjo naposled obrnila se na srečo in blagor dežele Hrvatske!

Gospodarske stvari.

Sadje- in vinorejska šola mariborska.

I. Žalostna se godi letos vinogradarjem. Najslabše letine so se učakali v celem pretečenem desetletji. Ljudje se skoraj uže bojijo vinograd

imeti. Sama plačila, večni potroški, malo pridelka, nič dobička. Da se misliti, kako neugodno mora vse to uplivati na najnovejšo pa tudi željno uže dolgo pričakovano gospodarstveno šolo, namreč na mlado sadje- in vinorejsko šolo v Karčovini blizu Maribora. Prvotna gorečnost je se mnogo ohladila in vseobčno zanimanje znatno popustilo, česar pa zavod sam nikakor ni kriv in tudi ne zasluži. Ako z misli pustimo izključljivo podučevanje v nemškem jeziku, moramo priznati, da je šola izvrstna ter da od leta do leta prihaja popolnejša in hvale vrednejša. Kratak popis bo resnico rečenega pojasnil in potrdil.

Kmetijska družba štajerska, osnovana pod uplivanjem slavnega nadvojvode Jovana, vzdrževala je v Gradci poseben zavod, imenovan „Versuchshof“, kder je mnogo štajerskih mladenčev dobilo potrebnega poduka za umno gospodarjenje. L. 1867 osnoval je deželni zbor štajerski na deželske stroške „deželno šolo kmetijsko“ v Grottenhofu blizu Gradca. Ta šola pa nikakor ni ugajala željam prebivalcev srednjega in spodnjega Štajerja, kder se pečajo večjidel z vinogradarstvom in sadjarstvom. Dne 18. dec. 1866 je toraj deželni zbor štajerski sklenil v Mariboru osnovati posebno sadje- in vinorejsko šolo ter deželnemu odboru naložil pričeti s pripravami v dosego tega namena. Odbor je res pregledal posestva okolo Maribora in poročal zboru dne 14. dec. 1868. Toda še komaj l. 1871 dne 3. oktobra je deželni zbor odobril nasvete odborove. Vsled tega je dežela štajerska kupila od g. Roberta Pfrimerja posestvo, imenovano „Piccardie“, za 42.000 fl. in od grofa Henrika Adama Brandisa kos grajščinskega gozda pri Mariboru za 18146 fl. 25 kr. Gozd meri 48 oralov in 1037 □ sežnjev. Ob enem bil je pozvan kot ravnatelj g. Arminij Goethe, poprej potovalni učitelj za sadje- in vinorejstvo v Spodnjem-Avstrijskem. Mož je trd Nemeč, doma iz Badenskega, po svojem veroizpovedanju luteran pa vseskozi izvrstnem strokovnjak ter ume zvedeno in jako zanimivo razlagati o sadje in vinorejstvu!

Izvoljeni ravnatelj je takoj v začetku pokazal svojo uredovalno spretnost. Prišedši v Maribor dne 1. februarja 1872. je v kratkem vse tako uredil, da so uže 11. marea 1872 odprli novo deželno sadje- in vinorejsko šolo v Mariboru. Odpretje vršilo je se slovesno. Navzoči bili so deželni glavar dr. Moric plem. Kaiserfeld Blagotinšek, ministra plem. Chlumetzky in plem. Stremayr, c. k. namestnik baron Kübeck, poročevalec nove šole v deželnem odboru, deželni poslanec in odbornik A. Plankensteiner, zastopniki kmetijske šole štajerske, mesta Maribora itd.

Ker dežela šolo vzdržuje, zato ima tudi vodstvo deželni odbor v svojej oblasti. Izmed odbornikov je eden poročevalec ali „referent“ o zadevah vinorejske šole. Prvi je bil Plankensteiner, potem dr. Portugall, dr. Michel, dr. Schreiner, Scholz in zopet Schreiner. Ravnatelj g. Goethe ima pa ves

poduk, račune in ravnanje celega zavoda na svojej skrbi. Pomagajo mu 1 adjunkt, sedaj g. Julij Hanzelj, ki je prej bil učitelj na gospodarskej šoli v Liptó-Ujvaru na Ogerskem. On sedaj tudi podučuje kot prvi učitelj. Nastavljeni so še dalje drugi učitelj in pomočni učitelji. Mesto potovalnega učitelja pa je prazno. Deželni zbor je ustanovil 11 štipendij v znesku 120 fl. pri vsakej. Tudi okrajni zastopi so takih osnovali. Učencev bilo je do letos 172, namreč 157 Štajercev, 3 Korošci, 2 Tirolca, 1 Moravec, 1 Hrvat, 2 Primorca in 6 Dalmatincev, ki so pa zopet všli, ker nemškega podučnega jezika niso razumeli. Štajerci so tako razvrsteni po okrajih, da jih je imel okraj Mariborski 48, Ljutomer 15, Lipnica 10, g. Radgona 10, sv. Lenart 9, Brežice 9, Ormož 7, Radgona 6, Celje 5, Kozje, Gradec, Konjice, Cmurek in Ptuj 4, Sevnica 3, Arvež, Slov. Bistrica, Šmarije, Voitsberg 2, Feldbach, Hartberg, Stainz in Rogatec 1.

Nerodovitnost sadunosnih dreves.

M. Nerodovitnost sadunosnih dreves izvira iz raznovrstnih vzrokov, in kdor ji hoče v okom priti, mora najprej te vzroke poznati. Ti vzroki so pa dvojne narave, deloma zvonajni, deloma notrajni, t. j. taki, ki ležijo v organizmu drevesa samega. Zvonajni vzroki so: neprimerno obnebje, lega, neprimerna zemlja za posajeno sorto; vzroki, ki v drevesu samem ležijo, so: premočna, presilna ali oslABLJENA životna delavnost.

Ako je obnebje in lega za katero sorto neugodna, ako les te sorte popolnoma ne dozori, ako pogosto cvetni popki pomrznejo, tako je potreba, da se posajeno drevo z drugim drevesom drage sorte, ktera po napravljenu skušnji v tem kraji in v teh razmerah dobro prospeva, zameniti ali vsaj precepiti ali prezlahtniti. Ako pa je vzrok te drevesne nerodovitnosti nerodovitna zemlja, treba je to napako po mogočnosti odstraniti. Ako je zemlja premokrotna, treba jo je odvodniti in posušiti, preslabo zemljo z boljšo zemljo vzboljšati in ji gnoja mešanca, komposta, primešati, kar se pravi zemljo pomladiti. Ako izvira drevesna nerodovitnost od tega, da je drevo pregloboko posajeno, kar se le prepogosto in prerado godi, se da le prav redkokedaj kaj pomagati, vsaj popolnoma ne, ako se povrhnja prst okoli drevesa nekoliko odkoplje. Če tako drevo še ne stoji čez 10 let, se mora kolikor mogoče okoli in okoli okopati in drevo s celo grudo toliko vzdigniti, da pride tako v pravo višino.

Ako pa leži vzrok nerodovitnosti v drevesu samem in sicer v tem, da drevo premočno žene, tu pomaga malo globočejša zarezna v kožo drevesno, tako imenovano puščanje na deblu in po debelejših vejah. Včasih pomaga, ako se drevesu po letu nekatere korenine odčesnejo. Ko bi zemlja, v kateri drevo stoji, bila predobra, premastna, morajo se okoli drevesa taki sadeži posaditi, ki zemljo močno izvlečejo kakor pesa, selar itd. Če

je pa drevo samo na sebi že slabo in preslabo raste, se mu mora krona sama pomladiti in brž ko kaj mladik iz krone požene, se mora drevesu gnojiti in sploh zemlja okoli drevesa vzboljšati.

Neredki vzrok nerodovitnosti sadunosnih dreves je tako imenovano pometavanje cvetja pri peščičastem drevju. Ako se blizu cvetja naglo mladike porastejo, drevo rado cvetje pomeče, zato ker rast onih mladik vse soke na se povleče in tako cvetje preraste in oslabi. Najboljše sredstvo je puščanje na vejah. S tem se jeden del redivnih sokov v spodnjih delih vej zadržuje, da mladike prebohotno ne morejo več cvetja preraščati.

V hišnih vrtih se prav rado zgodi, da drevesca prebujno rastejo in ne rodijo, ker njihove korenine v premočno gnojene grede segajo, kar se posebno v špargeljnovih gredah primeri. Tu je mnogokrat težko pomagati. Sočivne grede morajo dobre pridelke vreči in se morajo ravno zaradi tega krepko gnojiti, to pa ravno močno rast sadunosnih dreves pospešuje. Pridružijo se še hude bolezni, kakor smod, rak, zmrzlina in tako se godi, da posebno jablane in črešnje, ki v takih sočivnih vrtih stojé, prav revno prospevajo. Nekaj pomaga se, ako se zidna sipa okoli korenin in med nje nasuje, še bolje pa kaže v takih vrtih le gruške, češplje in slive saditi ne pa jablan in črešenj.

Primeri se pa tudi ne redkokrat, da spodnja zemlja, v kateri drevesa stojé, že popolnoma izsesana in da drevju hrane in zemeljne moči primanjkuje. Tu pomaga razun močnega obrezanje in trebljenja dreves pognojitev spodnje zemlje. Za to pa je najboljši gnoj iz greznic in smradotokov, kateremu se še lesnega pepela primeša. Gnoj se mora z vodo zredčiti, na kar se potem ta zmes po letu v luknje blizu drevesa, najbolj meseca julija ali avgusta vliwa. Luknje se napravijo $\frac{1}{2}$ metra globoke, v katere se potem $\frac{1}{2}$ škropivnice takega gnoja vlije in z vodo dopolni. Tri luknje zadostujejo na jedno drevo.

Prav priprost pomoček zoper skrnino ali protin.

M. Da imajo razne rastline posebne zdravilne moči v sebi, je vsakemu znano. Zaznavajo se take moči od dne do dne, in skušnje jih potrjujejo. Tako zdravilno moč proti skrnini, kakor razne novine pišejo, ima selar (*Opium graveolens*). Kdor to dobro gomoljevino kuhano pogosto povživa, tega se, kakor pravijo, skrnina ali protin ne loti tako lahko. Nekteri selar tudi surov kot salato povživajo, kar pa ni tako zdravo, kakor kuhan selar. Mora se na kosce zrezati in v vodi dati skuhati. Ta voda je posebno zdravilna. Mora jo toraj na skrnini bolen človek piti. Včasih se selar tudi v novomolzenem mleku, v katero se nekaj moke zamazi in muškadni oreh pridene, kuha in to potem s popečenim kruhom in krompirjem povživa. Pravijo, da bolniku, ki tako pripravljen selar je, brž bolečine odjenjajo. Tako namreč pripoveduje neki

zdravnik, ki je ta pomoček že večkrat skusil. Da bi to-le vse res bilo, koliko bolečin bi bilo človestvu prihranjenih.

M. Kako razne povrtne gomoljevine skozi zimo hranjevati. Nekatere cvetlice, kakor je znano se po gomoljih zasajajo in zorejajo. Tako na primer Canna, Dahlia, Georgina, Caladium, Mirabilis itd. Mnogokrat pa jeseni ni mogoče te gomoljevine ob suhem vremeni iz zemlje dobiti, kar je pa za srečno prezimovanje takih cvetlic neobhodno potrebno. Jeseni rado po delj časa dežuje ali pa rano zmrzne in marsikdo je primoran gomolje mokro, t. j. močno vode napito v klet postaviti. Tako zmočeni gomolji po zimi močno gnijajo in nič ne pomaga, če se od zvanaj tudi nekoliko posušijo.

Tej napaki se pa da lahko opomoči, če se take gomoljevine, brž, ko so bile izkopane, v klet toda na glave postavijo, t. j. da je prirezano steblovje na vzdolj obrnjeno. Voda, kar je nje v gomoljih preveč, se v steblovje navzdol vcedi in ne more gomoljem na dalje škodovati.

Dopisi.

V Šmartnem Rožnodolinskem. (Raznotere občinske (srenjske) in natorne prikazni). Dopisnikar Rožnodolinski je hudo razdražil celjski okrajni zastop zavoljo cest, pa vendar hvala Bogu z dobrim uspehom. Šuta je navožena, na mestih vže razgrnjena, mostovi so se prenovili, še celo cestni merni kazavci so ponavpičeni; samo najnujniše pomanjkuje — grabni (jarki) kraj cest; za tiste še naj blagovoli dotična gospoda zapovedati cestnikarju narediti. Popolnoma novo občinsko gospodo dobila je Šmartinska srenja. Sami mladi možaki so, katerim želimo poguma ali korajže vestno za srenjo skrbeti: za uboge — za cerkvene potrebe, za župnijska in kaplanska poslopja, kakor tudi za šolske potrebe; ker opomniti mora dopisatelj, da nimajo Šmarčani cerkvenega odbora — vse gre iz ene ter iste denarnice. Svetuje tudi dopisatelj teh vrstic, naj si poišče srenjski predstojnik poštenega ter vestnega občinskega pisarja; ker je bojda dozdajnemu starčeku pismeni odpust doposlal. Popolnoma novo šolsko gospodo dobila je tudi Šmartinska šola. Opravil in skrbij dovolj. Najpoprej se naj poprime krajni šolski načelnik, mož bistre glave in poštenega srca, šolskega vrta, kateri vže 10 let skoraj čaka na svoje častno mesto, podedovano od rajnega dobročinitelja, rojaka Šmartinskega, rajnega preč. g. Jakob Črepinška! Resnično čudna prikazen! Šola brez šolskega vrta, šolarji brez poduka o sadjereji. Cela fara trpi velik zgubitek. Plačuje davek, mora tudi popravljati in oskrbljevati poslopja, katera zdajni učitelj skupaj z vrtom in travnikom zastoj ima! Dne 9. nov. točno ob $\frac{3}{4}$ na osem zjutraj opazila se je tukaj nenavadna natorna prikazen: Zemlje-

potres, 2 sekundi dolgo gibalo se je močno vse. V dokaz bodi: stari na pol podreni zvonik je jedva svojo poskušnjo prestal. Streslo ga je, razpokline so večje in nevarnost še hujši. Orglje bi tudi morale svoj glas dati, pa potres ni imel te zmožnosti, vendar pa toliko moč, da je vse oglušil, ter eno pišal zvinol. Tudi kaplanija je od tega potresa zdatno trpela. Prvokrat l. 1877. in zdaj pa drugokrat. Zid je razpoknil vsakokrat na enem ter istem mestu. Bode toraj zopet popravka potrebno. — Kakor povsod, tako je tudi Rožna dolina se izneverila svojemu imenu. Slaba letina! Vina nič, kruha malo, živad pocrkava, veden dež, do kolena blato, sneg, toča, blisk in grom in zdaj še zemlje potres! Ljudje ne umirajo številno veliko, vzlasti natorne smrti ne. Enega ubijejo, drugi se ostrupi, mišnice najé, tretja spovije, četrta zaduši, veliko jih krvave glave nosi, ena babica 81letna pa si je zakurila v svoji samotni hišici. Hišica zgori, a bablje jedva uide pa vendar sprehladi in umerje. Tudi mrtvud ne prizanaša.

Od Dravinje. (Preganjanje.) „Slov. Gosp.“ je v svoji številki 45. prinesel novico, da so nemškutarji začeli slovenske domoljube preganjati, in res, nekteri liberalni nemčurji so pravi divjaki. Velik trpin je, kdor ima nesrečo med takimi živeti in od njih odvisen biti. V mnogih okrajih po Slovenskem se je že to deloma predrušilo in na bolje obrnilo, to je, da so divji liberalci premagani, a so še okraj, kraji in fare, kder grozno strahujejo in ravno najboljši domoljubi trpijo ondi največ. Boljši, ko je človek, bolj ga obirajo, ovajajo in tlačijo, ter ga nadlegujejo in mu škodujejo kakor ôse dobro sadje in tako pogubijo njegov stan in nja prihodnost. Ako se ne motimo, je pred nekolikimi leti bilo ljudskim učiteljem z okrožnico ostro prepovedano, kaj o svojih zadevah pisati v javnost; v istini je od iste dobe vse tiho! Da to ni zdrav stan, to sodi lahko vsak količkaj zveden človek. Kdor pozna šege svobodnih in izobraženih narodov, vé, kako se tam sme vsaka krivica javno prerešetati. Ali morejo učitelji vender úvek molčati? Kako živahno so se poganjali od 1850 do 1870 l. učitelji na poboljšanje šolskih zadev! Ali je morebiti zdaj res vse v tako zlati dobi? — Kdor ima priliko videti in slišati, kako se nekterim vrlim učiteljem godi, mora pritrditi, da jim ne cveto rožice, še slabše se jim godi kot nekdam, posebno tistim, ki se starajo in takim, ki so Cerkvi še udani in narodu pravični. Vsak surovi, neotesani mesar ali golibar, če je le kolo pri šolskih gospodskih, zamore nadlegovati takšnega učitelja, naj še je tako marljiv, skriben in izobražen. Gotovo želijo vsi vrli učitelji pravi napredek in izobraževanje naroda in toraj blagor domovine in države. Kdo bi tedaj na deželi poleg duhovnov v prid ljudskega napredka in blagostana sploh naj delal kakor učitelj? Pa kaj, če mu je orožje úmnega peresa za to vzeto? Pritožiti se, je večjidel zastoj?

Od sv. Tomaža nad Veliko nedeljo. (Letina). Ker smo vse pridelki pripravili, mi je lahko o letini pisati in „Sl. Gospodarju“ naznaniti, da svojim č. bralcem pové, kako smo kaj zadovoljni z njo. Vinograde nam je zimski mraz poškodoval, posebno v nižjih legah, da je mnogo trsja popolnoma uničil; zato se nismo nadejali velikega branja. Pa to, kar še se je pokazalo, je deževje in smod zapravlil, zato smo vina malo več, kakor nič dobili; pa še to ni dobro. Potem takem bomo morali vodo piti pa kde bodo denarji? Seno je srednje zraslo, pa smo ga zavoljo deža težko posušili; rž je sneg poškodoval in bila je dračnata; zato tudi ni veliko obrodila; pšenica bila je precej lepa, oves roden, hajdna srednja, kuzuza srednja. Krompir je precej obrodil, samo da je bilo nekaj bole-nega, nekteri tudi pravijo, da njim v kleti gnjuje. Repa je drobna zrasla, sadja so nekteri mnogo imeli, nekteri malo, nekteri pa nič. Deževje in povodnji so nam mnogo škode prizadjale.

Iz Velikih Lašic na Kranjskem. Po širokem svetu ni mnogo znana, naša „Ribniška dolina“; ker mati narava nas ni posebno nadarila s svojo lepoto. Tolikaj bolj so pa znani prebivalci, ki široko po svetu prodavajo svojo „suho robo“ (škafé, sita in rešeta) zlasti po Koroškem, Štajerskem in Hrvaškem je skoraj vsakemu znan Ribničan, ki ponuja in hvali svoja rešeta kakor jud preležano sukno. Iz tega se toraj razvidi, da nam domača zemlja daje premalo obresti, ktere želodec terja vsaki dan. Večina mož, posebno po zimi, je vedno v sosednih nam deželah. Posebno pa naši bližnji sosedi Kočevjarji se preživijo večjidel na ptujem; in še ti, kar jih je doma, nam delajo preglavic s svojo povečeno nemščino. — Letošnje leto nas je s svojimi pridelki slabo obdarilo. Zita je malo, sadja pa redko ali čisto nič. Spomladi je trajal dolgo časa mraz in poleti je bilo tudi večjidel hladno in deževno. Jesen imamo pa jako lepo in toplo, ki nam obeta dosti repe in korenja, zelje je bolj slabo, ko lepo. Upamo, da ako še nekoliko časa ostane vreme stanovitno, nas bo tudi turšica, ali kakor se pri nas govori „farmentin“, bogato obdarovala.

Od sv. Jurija v Slov. goricah. (Razne pritožbe.) Slovenci slovó od nekdam úže kot miren in potrpežljiv narod; vrh tega je tudi vesel ter hitro pozabi vse gorjé, če ga le preveč ne tlačí reva in beda. A vendar se nekoliko časa sem nenavadno širi surovost in se množé pregrehe. Hudo dene domoljubu, ki mora gledati, kako kreposti našega naroda ginejo, kako zgublja dragi zaklad, svoj dober glas. Pa kaj pomaga tarnanje, če čitaš o tolikih tepežih, pobjih, ropih, tatvinah itd.? Saj nahajamo malo, da ne v vsakem listu dovolj pritožeb o naših žalostnih razmerah. Človeku se vsiljuje misel, da obup ljudi tira v ta hudodelstva. Ubogi kmet plačuje dače in mora plačati, če tudi gre zadnja kravica iz bleva, vsako

nedeljo čuje žalostni glas, da pridejo temu rubit, da drugemu posestvo prodajo; plašljivo gleda, da li bode tudi njegovo ime skoraj mej temi nesrečneži. Zraven tega je pa njegovo življenje v vednej nevarnosti. Po noči se skoraj ne upa več iz hiše. Tukaj so na cesti ob 6. zvečer fantalini, kakor pesjanarji tam za morjem, s polenom kmeta T. iz svojih gorice mimo gredočega zaklali. Uže drugi den po zločinstvu se je eden razbojnikov sam ovadil sodnji. Djali so ga pod ključ, in tudi druge pajdaše so zaprli. Oddahnili si smo nekoliko. Pa kako se začudimo, ko hudodelnike vidimo še prej ko smo ubitega zemlji izročili, prosto postopati. Se vé, da so ljudje v strahih, zlasti tisti, ki so bili priče poboja. Pa čujte, kaj ti lopovi sami govoré, in potem morebiti nam bode tudi umevna njih surovost. „E kaj se mi pa bo zgodilo? Če dobim nekoliko mesecev ali k večjemu par let; tam se mi ne bo prehudo godilo; odslužim to, pa je“. Kaj hočemo? O pomoči zoper takšne hudobije se je uže veliko tinte porabilo. Spoštovanje in pokorščine mej mlajšim ljudstvom ni niti do duhovske, niti do svetne gospodske. V cerkve ne gredó, in če pridejo, bolje bi bilo, da jih nij, ker poštene ljudi motijo. Vrh tega se pa vedejo po vzgledu drugih. Čul sem na svoje uho „saj tudi po mestih in trgih gospoda ne gre k meši, pri nas na kmetiskem je pa veliko učiteljev, ki uže davno več ne spolnjujejo druge cerkvene zapovedi.“ Toda čakajmo in gledajmo v bodočnost. Sedajna šolska mladež, ta bo pa ta — olikana. Bog daj, da bi bilo res. Sicer nas pa vsakdanja skušnja naopak uči. Nedavno so otroci iz šole domov gredé v nekej fari svojo tovaršico skušali na drevo pribiti. Kaj porečete na to? In kaj je rekla šolska oblast? — Nič. „Saj zunaj šole nismo policaji“ je nekdo odgojiteljev se odrezal. V torek okoli $\frac{3}{4}$ 8 zjutraj smo tukaj čutili prav močen potres. 8 do 10 sekund je trajal in sicer od zahodne na vzhodno stran. Ljudje so plašljivo se pogledali, kure so vreščale, dveri so ropotale in druge reči se majale, kakor bi jim tal zmajnkalo.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Nemški liberalci ne morejo pozabiti mesenih loncev v Egiptu, t. j. gospodstva, katero so v Avstriji imeli do lani toliko let na največjo nesrečo vsem. Sedaj skušajo nemško prebivalstvo iznemiriti češ nemštvo je v nevarnosti, ker ministerstvo grof Taffejevo želi tudi Slovanom nekaj narodnih pravic privoščiti. V to svrhu zbornjali so njihovi glavači dr. Herbst, dr. Schmeikal, dr. Kopp in dr. Sturm, dakle sami dohtarji, uže četrti shod svojih privržencev; zadnjo nedeljo celo v cesarskem mestu Dunajskem. Mislili so in jihovi judovski listi so dovolj ščuvali, da se bode ves Dunaj zbral in razsvetljava napravil; toda le 600

Dunajčanov je došlo v dvorano, le Judje so večjidel sami svoje palače dali razsvetljiti, pač pa je 3000 Dunajčanov zbral delavec Marschal ter so protestirali zoper slabo liberalno gospodarstvo. Nemški liberalci so vsled tolikega „fijaško“ prav jezni. Mislili so ves Dunaj za seboj potegnuti, zupanje ministrov pri cesarji omajati, a propali so povsod. — Velik udarec dobili so tudi pri volitvi v državni zbor v velikem posestvu v Linci; konservativci so liberalce podrli s 57 proti 50 glasom in izvolili 3 poslance konservativne; ravno toliko zgubijo liberalci. Ob enem pridobili so konservativci pri dopolnovalnih volitvah v Bukovini. Grof Hohenwarthova stranka pridobi toraj 6 glasov, ker liberalci toliko zgubijo, so ti za 12 glasov v državnem zboru na slabšem. — Državni zbor začne zborovati dne 30. novembra. — Da bode ministerstvo bolj neodvisno od judovskih in liberalno-nemških denarnih mogotcev, dovolilo se je osnovati novo banko za avstrijske dežele, predsednik je Francoz in kot katoličan čislan g. Bontovx, v upravni odbor izvoljen je tudi naš državni poslanec, g. baron Goedel. — Konservativni Nemci imajo 22. nov. v Linci shod, kder bodo protestirali zoper liberalno-nemške kričaje; iz Koroškega gre tje vrli grof Koret, iz Štajerskega kneza Alfred in Alojzij Lichtenstein in semeniški ravnatelj in poslanec č. g. Karlon in mnogo prijateljev. — Delegacije so svojo letošnje zborovanje dokončale. — V Kološu na Erdeljskem sta 2 razžaljena oficirja ranila moža, ki ju je psoval radi tega, ker sta baje magjarske vojaške prostovoljce imela za „magjarske pse“. Preiskavo je tirjal celo državni zbor v Budimpešti. — Iz Zagreba dobajajo zopet same žalostne novice, kakor tudi iz cele Hrvatske. Potres strahovito razsaja, mnogo gradov, cerkva, farovžev in hiš je porušenih. Iz Zagreba vse beži, kar le more in se drugam seli, ker potresi ne prenehajo. — V Bosni in Hercegovini nameravajo sedanjo upravo predrugačiti. Da bi le tudi kristijanom bila na korist bolje nego je sedanja!

Vnanje države. Turški sultan moral je prusko-nemškega poslanika grofa Hatzfelda dati za odpušcanje prositi, ker so ga bili 3 turški oficirji v svojej pijanosti v voza potegnoli in natepli. Proti Grkom in Črnogorcem pa se močno oroža; 30.000 mož hoče odposlati nad nje, Ulecinja pa še ni izročil Črnogorcem. — Gerki so se zanašali na angleškega ministra Gladstonea, a ta ima vse roke polne skrbi; na Irskem žuga krvav upor in v južnej Afriki je bil Angleški general Klarke od divjih Bazutov grdo tepen; iz Afganistana pa je pozval Gladstone 30.000 angleških vojakov nazaj v Indijo, zapustivši deželo, ki je stala uže veliko krvi in denarjev. — Na Ruskem vršijo se znatne premembe: stari minister knez Gorčakov umira v Nizzi na Francoskem, doma pa hoče car zanaprej samo 4 ministre, Melikov postane minister znotranjih zadev, plem. Giers zunanjih zadev, Miljutin vojni, Abaza finančni minister. Jako prestrašilo je

Ruse, ko so izvedeli, da uže k njim dovažajo zrnja in moke iz Amerike ter da je temu krivo pomanjkanje železnic in „elevatorjev“ t. j. mašin, s katerimi se žaklji hitro na ladije polagajo. Takoj hočejo temu v okom priti. Ničvredneža, ki je letos v zimskem dvorci hotel carja in vso cesarsko rodbino z dinamitom uničiti, so sedaj obesili, 20letnega kmeta Alturina, ki se je pod lažnjivim imenom in kot mizar vedel prištuliti v podzemeljske prostorije v carskem dvorci. — Bismark veliko občuje z bogatimi Judi. Zato mu nikakor ni povoljna doposlana prošnja, v kateri prošniki terjajo, naj bi se Judom zvesteje na prste gledalo, drugače bodo vse nemško prebivalstvo slekli. Čuditi se moramo pa nemškemu ministru Eulenburgu; ta mož je v pruskem deželnem zboru grajal prijazno postopanje našega cesarja in vlade proti Poljakom. Pet sto medvedov, to nam je stara prusačka ošabnost, ki svoj nos v naše domače reči vtika. To mora vsakega Avstrijana razžaliti. Kedaj pa se naš kateri minister vtika v to, kako pruskonemška gospoda v Poznanskem uboge Poljake guli in zatiruje? — Francoski poslanci se tudi pretep-ljejo, kedar se s besedami dovolj počesati ne morejo. Predsednik Gambetta je kar konservativnega poslanca Assonsa dal zgrabiti in zapreti; ker se je Assons branil, prišlo je do tepeža. Freimaurerji francoski pa marljivo preganjajo, kakor volkovje ovce, nedolžne menihe in nune. — Na ameriškem otoku sv. Domingo ustanovili so republiko, katerej predsednik izvoljen na 4 leta je župnik Don Merino. V očeh liberalcev največja pregreha je tukaj, da je katoliški mešnik izvoljen in da republika nima nič dolga, ampak vse v najboljšem redu! — Chilenci in Peruvijanci se niso zbogali radi miru in vojska se zopet začne. Chilenci hočejo 30.000 pešakov, 500 konjenikov in 20 Krupovih kanonov izbarkati in udariti nad glavno mesto Limo!

Za poduk in kratek čas.

Anton Magdič

doktor vsega zdravilstva, bivši zdravnik v Ormoži.

VI. Prvi začasni deželni zbor Štajerski (provisorischer Landtag des Herzogthums Steiermark) je bil tako-le sestavljen: Prelati, t. j. visoka duhovščina voli 3 poslance, veliki plemenitaši 17, nestanovski grajšaki 10, razumništvo, vseučilišče namreč, obrtnija in mestne občine 30, in kmečke občine 30 poslancev, vseh bilo je tedaj 90; vsak poslanec imel je svojega namestnika. Marsikoga bo menda mikalo zvedeti, kako so te prve volitve se končale. Nemški del naše dežele in plemenitaši nas mnogo ne zanimajo, pač pa mesta, trgi in kmečke občine na Slovenskem. Mesto Maribor je zastopal pl. Gaštajger, njegov namestnik bil je Janez Jungblut; za trge Mariborskega okraja

(Kreis.) dr. Janez Gottweiss in dr. Štefan Kočevar, namestnika: Jakob Krušnik in dr. Peter Trumer. Mesto Celje: dr. Matija Foregger, namestnik Vincenc Gurnik, Celjski okrog, trge in mesta namreč, Vincenc Gurnik in Franc Žuža, namestnika Karol Fleker in Jožef Smreker. Mesto Ptuj je poslalo svojega mestnega župana Franjo Raišpa, namestnik je bil Janez Janežič. — Kmečke občine pa so volile tako, da je mariborski volilni okraj zastopal Jožef Šmiderer, — menda oče sedajnega novega poslanca? (Hammer u. Amboss) in Franc Rotmann, namestnika: Matija Hrauda in Andrej Tappajner. Ta volitev jako po nemškutarskem diši. Ptujski okraj je poslal Jakoba Krefta in Jurija Mastena, namestnika Matija Raiča in Matija Zidariča. Ta volitev je menda na Slovenskem najbolj narodno izpala. Celjski okraj so zastopali Franc Walland, Matija Supanc, Konjice: Gustav Bukošegg, Jožef Gosak; Sevnico: Janez Štor, Franc Ropotar, Matej Kummer, Filip Katz, Matija Urek in Janez Janežič.

Začasni deželni zbor je imel trojno nalogo: napraviti občinsko postavo, rešitev desetine in tlake in stalno uravnati štajerski deželni zbor. — Prvi štajerski deželni zbor je za nas Slovence zanimiv, ker se je v njem burno razpravljalo gledé pravice, ktero bi imel drugi deželni jezik, namreč „slovenski“, pri zborovih obravnavah. V načrtu §. 12. odločuje: „Obravnave v deželnem zboru vršijo se v nemškem jeziku“. Savničar Jakob Kreft tirja za Slovence pravico slovenskega govora: „Ker smo po ustavi vsi enakopravni, tako gré Slovencem pravica, v deželnem zboru govoriti slovenski“. Med slovenskimi poslanci ga je jedini g. Ulm, grajščak na Zavračih, nekoliko podpiral; vsi drugi so molčali. Kmečke občine so volile kmete, ti pa niso nemišči bili zmožni in se obravnav niso mogli vdeležiti; nekteri še menda niso prav razumeli, zakaj da gre. Čuditi pa se moramo, da se je že tistokrat našel Nemeč, ki je pravični tirjatvi Kreftovi popolnoma pritrdil svojo mnenje takole izjavivši: „V imenu Slavjanov moram jaz temu, da bi se samo v nemškem jeziku obravnavalo, ugovarjati. Bivstveno znamenje narodnosti je jezik, ktereга govori; če je po ustavi vsem prebivalcem njih narodnost zavarovana (tako se je sklenilo v §. 3.), mora biti tudi jezik; jaz nisem Slovenec, ampak Nemeč, in visoko čislam svoj materini jezik in ravno za tega del spoštujem tudi vsako drugo narodnost“. — Ta nemški pravični poštenjak je bil Heinrich Knaf-Lenz. Predlog ni obveljal se vé, zasluženje pravičnega moža zatega del ni prikrajšano.

Po načrtu tega prvega deželnega zbora, v katerem so bili vsi stanovi zastopani, ima biti Štajerska v 3 okroge razdeljena. V gornji, v srednji in spodnji (slovenski) okrog, in v dotičnih mestih Bruck, Gradec, Maribor se ima ustanoviti okrožno svetovalstvo (Kreisrath.) Gledé jezika za Mariborski okrog se je živo razpravljalo: Vincenc Gurnik

predlaga: za ta okrog mora biti opravični jezik slovenski; dr. J. Gottweis v Ljutomerskem okraju jako spoštovani mož ga s tehtnim razlogom podpira; po dolgi živahni razpravi končno obvelja: Okrožno svetovolstvo po večini glasov odloči ali se obravnava v slovenskem ali nemškem jeziku.

V državnem zboru sta Slovence med Dravo in Muro zastopala Andrej Dominkuš, oče sedajnega slovenskega poslanca, voljen v Ptuj, in dr. Franc Miklošič, voljen pri sv. Lenartu v Slov. goricah, sedaj ud gosposke zbornice na Dunaji. G. A. Dominkuš, rojen v Središči, skoz in skoz poštenjak, velik prijatelj slovenskih dijakov. Marsikteremu je pomogel do službe. Dr. Fr. Miklošič se je tistokrat dosti bolj brigal za uboge Slovence, ko sedaj. Na Dunaji se je osnovalo politično društvo „Slovenija“; prvomesnik je bil dr. Miklošič; to društvo je nasvetovalo kandidate v državni zbor po vseh slovenskih deželah, med temi je bil imenovan tudi dr. A. Magdič, zdravnik v Ormoži, bil je tedaj tudi na Dunaji znan kot dober narodnjak kot tak ima poleg drugih zaslug, da je naš narod v Ptujem, Ormožkem in Ljutomerskem okraju dovolj podučen in je volil v tisti dobi že pred 32 letmi in še voli vedno v ogromni večini narodno. Kot zdravnik je prišel vsaki dan v dotiko z mnogimi kmečkimi ljudmi, bral je sam pridno slovenske novine, in dal drugim brati, bil je ud Slov. Matice in društva sv. Mohorja. Leta 1848 so začeli že Nemci kovati veliko Nemčijo, in so hteli vse avstrijske Slovence na Českem, Moravskem, in po slovenskih deželah bivajoče v to veliko Nemčijo stlačiti; razpisane so bili tedaj povsod tudi volitve v glasoviti Frankfurt. V Ptuj, so volitev naši vrli Slovenci zabranili; kandidat je bil, če se ne motim, znani dr. Waser. Volilni okraj je obsegel vse stanovnike mej Dravo in Muro, celó gornji Cmurek je sem slišal; prišli so tudi po takem Nemci iz tistega okraja, ki bi radi volili, ali naši dobro podučeni kmeti in narodnjaki niso hteli v Frankfurt voliti in so ostro ugovarjali proti vsaki votitvi po načelu, ktero je poznej v 20. listu „Novic“ Jovan Vesel Koseski tako kratko izrekel „V Majnskem Frankfurtu nimamo Slovenci ničesar opraviti, doma pa dosti“. Ta nepotrebna volitev je celo po Dravi spavala.

Smešničar 47. V Medjimorji umiralo je nekeje kmetici 3letno dete. Mati je močno plakala. Sosedo jo pride tolažit. Reče njej: ne plakaj ne, bodeš pak imela lepega angeljca v nebesih, če ti dete umerje. Žena na to še hujše zaplače in reče: kako bodem imela lepega angeljca, če je pa otrok kehljav (krofast)?

Razne stvari.

(Svitli cesar) darovali so za stavljenje nove sole v št. Venčeslu 300 fl.

(Železnico od Celja v Spodnji Drauburg) so premerili in sedaj rišejo črteže in delajo proračun za stroške.

(Po nedolžnem obsodili) so lani v Celji Jož. Kumbergerja iz Šmarije k smrti na vislicah, a cesar so ga pomilostili na zapor vse žive dni. Sedaj se je pa izvedelo, da je morivec bil J. Jagodič in Kumberger celó nedolžen. Sodnija ga je uže izpustila iz ječe.

(V Sevnici ob Savi) je se tat skrli v uradnico tamošnje sodnije in po noči iz miznice ukradel 6 fl. 50 kr. in pištolo.

(V Dobravi pri Konjicah) sta tolovaja v samotno hišo Strelčevino vlomila in vbovej ženski vropala 3 fl., oblačilo in perilo. Tolovaja sta si lice s sajami počrnila. Jednako namazani tolovaji so tudi v Okiču v ptujem okraju hoteli vlomiti, pa hrabri posestnik jih je zapodil, čeravno so ga v roko ustrelili.

(Potres čutili) smo v Mariboru v četrtek 11. novembra t. l. ob 1/2 12 uri, pa ni bil tako silen, kakor prejšnji torek. Zemlja je se zibala kake 3 sekunde.

(V Račah v mariborskem okraju) so nepoznani ponočnjaki trgovcu g. Botheju plotove potrgali in pri hiši strešne žlebe odnesli.

(Razstavino poslopje v Gradci) je stalo precej denarjev in nekateri gospodje, ki so društveniki pri tako zvanem „Industrie-Halle“, bi radi mestu poslopje prodali in si tako z davkoplačilskimi penazi pomagali iz zadreg. Temu se pa mnogo Gračanov protivi in se hočejo omenjenim gospodom pri novih mestnih volitvah upreti.

(Difteritis ali davica) pri Novi cerkvi še ni prenehala. Drugi teden pomorila je 3 fantiče in 4 deklice, skupaj toraj že 15 otrok. Kmetu Rozmanu v Hrenovi pobrala je vseh petero otrok. Odraščeni ljudje, ktere je bila napadla, so doslej še ozdravili, otrok pa skoraj nobeden ne.

(Za dijake) 40 štipendij razpisalo je c. kr. namestništvo graško.

(Konkurs razglasil) se je o vsem imetji trgovca G. Tribovca v Mozirji. Upniki imajo den 27. nov. t. l. v Celji.

(Sava in Krka) stopile ste čez pobežje.

(Novo šolo) pri sv. Vidu niže Ptuj, ste pridili dve srenji: Trnovec in Pristova za 3075 fl.

Dražbe 20. nov. Fr. Plevnik v Roginski gori 1820 fl. Jan. Benedikter 32775 fl. v Mariboru, 22. nov. Jak. Kosabir v Turnem 250 fl. Jožef Groste 1400 fl. v Arveži, Jurij Čokel 3780 fl. v Šmariji, And. Forstnerič 905 fl. v Ptuj. 24. nov. Jakob Sova v Starej vasi 500 fl. Lenart Kos v Glogovem brodu 1856 fl.

Loterijne številke:

V Trstu 30. oktobra 1880: 42, 69, 57, 15, 45.

V Linci „ „ 56, 88, 39, 77, 6.

Prihodnje srečkanje: 27. novembra 1880.

Tržna cena
preteklega tedna po hektolitrih.

Mesta	Pšenica		Rž		Jčmen		Oves		Tursica		Proso		Ajda	
	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.
Maribor . .	8	30	6	30	5	10	3	30	6	30	5	—	5	30
Ptuj . . .	7	56	6	15	4	37	2	80	6	—	3	70	5	—
Gradec . .	8	—	6	70	4	80	3	50	5	85	—	—	6	50
Colovec . .	8	44	7	40	5	—	2	88	4	76	—	—	—	—
Ljubljana .	9	88	6	89	4	76	3	19	6	55	4	20	5	90
Varaždin .	8	50	7	20	5	20	3	—	4	20	6	—	4	30
Dunaj	12	10	10	75	8	75	6	17	8	50	8	85	—	20
Pešt. } 100 Klfr.	12	65	10	17	7	59	6	27	7	98	4	65	5	—

Najnovjši kurzi na Dunaji.

Papirna renta 72.20 — Srebrna renta 73.25 — Zlata rente 86.80 — Akcije narodne banke 822.— — Kreditne akcija 281.— 20 Napoleon 9.36 — Ces. kr. cekini 5.61 —

Vabilo.

Društvo za ustanovljenje poslopja za sodni stol v Mariboru bode imelo svoj osnovajoči glavni zbor dne 20. nov. t. l. zvečer ob 7^{1/2} uri v gosp. Toma Götzovi pivarni s sledečim dnevnim redom:

- poročilo osnovajočega odbora;
- volitev društvenega odbora (7 članov);
- sklep o gospodarstvu z denarji;
- predlogi članov.

Pristopiti se more pri gg.: Anton Fetz, Silvester Fontana, Anton Hohl, Julius Pfriemer, Dr. Mathäus Reiser, Feliks Schmidl, Leopold Schnurer in Dr. Janko Sernee tukaj.

2—2

Kupijo se

pitani kopuni in purani tudi šnepi, ter se najboljše plačujejo pri Jožefu Robiču v Magdalenskem predmestju Nr. 5 v g. Cizerlovi hiši v Mariboru.

Dražba.

C. k. okr. sodnija v Šmariji naznanja dve eksek. dražbi Peter Požek-ove pri sv. Miklavžu in le na 20 fl. vredne prijemne pravice posestva g. štev. 223 in 238 pod Blagovno Gr. d. in sicer **prva 12., druga 29. novembra 1880** s tem pristavkom, da se bo pri drugi dražbi tudi prodalo pod vrednostjo. Kupci naj pridejo vsakokrat od 11—12. ure predpoldnem v uradno sobo štev. 3.

C. k. okr. sodnija v Šmariji 19. okt. 1880.

Scheuchenstul l. p.,
ces. kralj. okrajni sodnik.

Prodavanje cerkvenega vina.

Dne 24. novembra t. l., to je prihodnjo sredo bodo v tukajšnji cerkveni kleti

17 polovnjakov

pozno nabranega dobrega cerkvenega vina po dražbi prodavali.

Cerkveno predstojništvo v Jarenini.

Podučiteljska služba

na dvorazredni ljudski šoli pri sv. Antonu z dohodki IV. razreda in prostim stanovanjem se razpisuje.

Prošnje se imajo poslati do konca novembra t. l. krajnemu šolskemu svetu pri sv. Antonu.

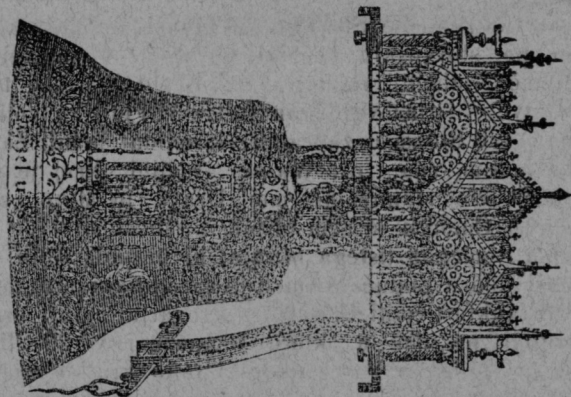
Okrajni šolski svet pri Št. Lenartu, dne 1. nov. 1880.

Predsednik: Seeder.

<p>Livarna, Badgasse Nr. 9, blizo sl. cerkve.</p>	 <p>C. kr. privil.</p>	<p>Številnih priznail za zlite zvonove je priredjenih za ogled.</p>
--	--	---

zvonarna in livarna

g. Janeza Dencel-na in sinov
v Mariboru,

zliva posebno izvrstne zvonove in najcenejše zvonovine v vsakej velikosti s iz nova izumljenimi pregibnimi kronami (ki se naj ne jemljejo za navadne debele, lite tečaje) na vsakojaki glas, katerega koli kdo želi, bodi v popolnih, vbranih akordih ali kot spolnilo že obstoječih starih zvonil z jasnim in čistim glasom pod poroštvom; zvonove, ki se s starim nebi vjemali, vzememo zopet nazaj. Zvonilno spravo priskrbimo iz razne robe, kakoršno pač kdo želi: iz kovanega, iz litega železa ali iz besemerskega jekla in iz hrastovega lesa in sicer po novem načinu z blazinicami na perutih takó, da se zelo lahko zvonil in v zvoniku nič ne tresse.

Ilustrirane obrazce določimo, kdor jih želi, brezplačno po pošti!